

Latin America: Language and Literature

Code: 43017
ECTS Credits: 6

Degree	Type	Year	Semester
4313767 Spanish Language, Hispanic Literature and Spanish as a Foreign Language	OT	0	2

Contact

Name: Alba Saura Clares

Email: alba.saura@uab.cat

Teaching groups languages

You can check it through this [link](#). To consult the language you will need to enter the CODE of the subject. Please note that this information is provisional until 30 November 2023.

Teachers

Maria Ohannesian Saboundjian

Prerequisites

Knowledge of basic grammatical and Spanish language concepts, as well as Spanish-American literary issues.

Objectives and Contextualisation

LANGUAGE SECTION OBJECTIVES:

- Knowing the most relevant features of American Spanish in all aspects of the language.
- Developing skills that allow to recognize, analyze and interpret oral and written texts of different geographical varieties of Spanish.
- Applying the methodology studied in the analysis and comparison of different aspects of the variation.

LITERATURE SECTION OBJECTIVES

It seeks to introduce students to Latin American literature, history and culture from the 20th century to the present day through dramatic literature and theater in different times and countries.

It will reflect, in turn, on the different historical periods, the most outstanding theoretical-epistemological transformation processes, as well as the theatrical movements that accompany them, their most relevant themes and genres.

For this, a series of coves are proposed in different times and authorships, which in turn allow us to visualize outstanding themes in the Spanish-American scene.

Goals:

- Bring students closer to the specific methodology of Spanish-American literature and theater and its theoretical-epistemological study frameworks.
- Introduce students to the main historical periods of Latin American literature and theater.
- Introduce students to the recognition of the most outstanding authors, themes, genres and motifs of Latin American literature and theater.

Competences

- Comentar un text des del punt de vista filològic, lingüístic i literari.
- Descriure l'estructura de la llengua espanyola.
- Dissenyar i dur a terme un treball de recerca sobre qualsevol tema relacionat amb l'àmbit d'estudis del màster
- Identificar les varietats diatòpiques, diastràtiques i diafàsiques de l'espanyol.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüïtats.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Realitzar una exposició oral sobre qualsevol tema relacionat amb l'àmbit d'estudis del màster.
- Relacionar els autors i els textos literaris escrits en espanyol amb les recerques recents sobre les tradicions europees des de l'Edat Mitjana fins a l'actualitat.
- Relacionar els autors i els textos literaris produïts en l'àmbit de l'Amèrica Llatina amb el context de les seves circumstàncies culturals, socials i històriques.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Tenir un domini d'especialista de les principals orientacions en l'estudi de la transmissió textual i de les diferents fases de l'edició d'un text.
- Utilitzar els recursos bibliogràfics i tecnològics propis de la recerca lingüística i literària.

Learning Outcomes

1. Adaptar el contingut d'una exposició, oral i escrita, a les característiques de l'auditori.
2. Anotar adequadament un text literari per a què el comprenguin lectors amb diferents graus de formació.
3. Aplicar la metodologia de treball apresa a l'anàlisi d'un tema lingüístic i d'un tema literari relacionats amb l'àmbit d'estudi del mòdul.
4. Aplicar les tècniques i mètodes propis del comentari lingüístic de textos.
5. Aplicar les tècniques i mètodes propis del comentari literari de textos
6. Argumentar la pertinència dels propis judicis sobre un tema determinat de l'àmbit del màster.
7. Argumentar per escrit i oralment unes conclusions.
8. Defensar la pertinència dels propis judicis en relació amb el tema objecte d'estudi.
9. Elaborar el guió d'una exposició oral sobre qualsevol tema relacionat amb l'àmbit d'estudis del màster.
10. Elaborar un esquema explicatiu sobre un problema lingüístic o literari de l'àmbit del màster i reformular-lo en funció de la introducció de noves idees.
11. Elaborar un estat de la qüestió d'un tema lingüístic i d'un tema literari de l'àmbit d'estudi del mòdul.
12. Emmarcar tipològicament els principals fenòmens característics de la llengua espanyola i relacionar-los amb fenòmenos similars d'altres llengües.
13. Formular un pla d'acció per ampliar la informació sobre el tema seleccionat.

14. Identificar els trets lingüístics que configuren les varietats de l'espanyol a l'Amèrica Llatina.
15. Identificar la presència de fenòmens socials i històrics a la producció literària de l'Amèrica Llatina.
16. Identificar les diferents variants discursives que es produeixen en l'àmbit hispanoparlant.
17. Identificar trets estilístics i tècniques literàries comunes en diferents tradicions literàries i culturals de l'Amèrica Llatina.
18. Identificar trets estilístics i tècniques literàries comunes en diferents tradicions literàries i culturals.
19. Interpretar críticament la bibliografia reunida sobre els àmbits d'estudi del mòdul.
20. Predir les conseqüències teòriques que implicaria la introducció de noves idees en un esquema ja establert.
21. Proposar una forma d'integrar les idees procedents d'altres disciplines al tractament d'un fenomen lingüístic o literari determinat.
22. Redactar un treball conforme a les normes de presentació acadèmiques.
23. Seleccionar un tema relacionat amb l'àmbit d'estudis del màster i explicar sumàriament què es coneix en relació amb ell.

Content

SECTION LANGUAGE CONTENTS:

1. Previous concepts
 - 1.1. Variation and norm
 - 1.2. Norm and use
 - 1.3. Variation and standard language
 - 1.4. Macrovariation and microvariation
2. Phonetic-phonological aspects: brief introduction to the main characteristics of American Spanish pronunciation
 - 2.1. Basic theoretical concepts
 - 2.2. Lisp
 - 2.3. Yeism
3. Verbal morphosyntax
 - 3.1. Variation in verbal *inflection*
 - 3.2. Use of verb tenses
 - 3.3. The verbal aspect
 - 3.3.1. Lexical aspect
 - 3.3.2. Grammatical aspect
4. Personal pronouns
 - 4.1. Variation in the forms of treatment
 - 4.2. Use of atonic pronominal object forms

- 4.3. Rioplatense doubled pronominal
- 5. Variation in lexical and morphological aspects:
 - 5.1. Archaisms and neologisms
 - 5.1.1. New word formation procedures
 - 5.1.2. Loan adaptation
 - 5.1.3. Colloquial expressions

LITERATURE SECTION CONTENTS

- 1.- Philology and Theater Studies.
- 2.- The Spanish-American theater from its origins to 1950.
- 3.- Carlos Gorostiza, Ricardo Usigli and the formation of a national scene.
- 4.- Chilean dramaturgy and the problem of the woman writer. Isidora Aguirre.
- 5.- Virgilio Piñera and the Cuban theater. The Theater of the Absurd with "choteo".
- 6.- The paths of realism and the theater of Roberto Cossa.
- 7.- Griselda Gambaro write with violence.
- 8.- The collective creation and the deterritorialization of scenic creation. Enrique Buenaventura, Arístides Vargas and the Yuyachkani group.
- 9.- The theater of memory and dramaturgies of the real. Lola Arias, Marianella Morena and Guillermo Calderón.

Methodology

The modality of the classes will be on-site. The active participation of students will be encouraged through practical exercises, comments and discussion of mandatory readings.

The compulsory texts of the subject will be uploaded to the virtual campus more than 15 days in advance so that the students can arrive with them read to the classes.

The sessions are divided into two parts: it begins with the literature section and after a pause it continues with the language section.

Annotation: Within the schedule set by the centre or degree programme, 15 minutes of one class will be reserved for students to evaluate their lecturers and their courses or modules through questionnaires.

Activities

Title	Hours	ECTS	Learning Outcomes
<hr/>			
Type: Directed			
Directed (master classes, seminars)	50	2	2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22

Personal (personal time spent studying and readings)	75	3
Supervised (personal tutoring scheduled with teachers)	25	1

Assessment

LANGUAGE EVALUATION SECTION (45%):

An individual work on the topics treated in classes, as detailed at the beginning of the course.

LITERATURE EVALUATION SECTION (45%):

Monograph on a theme of Spanish-American theater from the 20th to the 21st century, as will be detailed on the first day of class.

Option 1 - Analysis of a dramatic text. Proposals:

Arístides Vargas - Nuestra señora de las nubes.

Roberto Cossa - La Nona.

Comparativa Historia de una escalera y El puente de Gorostiza.

Eduardo Pavlovsky - El señor Galíndez.

Enrique Buenaventura - Los papeles del infierno.

Dramaturgia chilena escrita por mujeres (varias opciones, consultar profesora).

Bárbara Colio - Marina & Isabel y Usted está aquí.

Ximena Escalante - Fedra y otras griegas.

Mauricio Kartun - La casita de los viejos.

Marianella Morena - Trinidad Guevara y Yo soy Fedra.

Virgilio Piñera - Dos viejos pánicos y Jesús.

Triana - La noche de los asesinos.

Otras obras disponibles en el CELCIT.

Otras obras bajo consulta previa a la profesora.

Option 2 - A theater company, a stage director, an interpreter, a movement, a festival... - Previous tutoring

Participation and involvement in the subject (10%, 5% language + 5% literature): It will be considered participation in class and fulfilment of non evaluable activities.

SINGLE EVALUATION: It will consist of the delivery of a work of the language part and another of the literature part, under the same conditions mentioned above. Each one will be valued at 50% of the final mark.

General aspects

In order to pass the subject, the 2 works of the subject must be delivered (language section and literature section) within the established deadlines. Students who deliver only 1 work will be considered "not evaluated".

In order to pass, the student must obtain a final grade equal to or greater than 5.

All the works submitted in the course must be original. Under no circumstances will the total or partial plagiarism of third-party materials published on any medium be admitted. Any submission of non-original material without properly indicating its origin will automatically result in a failure rating (0).

Spelling mistakes are penalized.

Students will be given a document detailing the format of presentation of the work.

Assessment Activities

Title	Weighting	Hours	ECTS	Learning Outcomes
Language section evaluation	45%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22
Literature section evaluation	45%	0	0	2, 4, 5, 6, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22
Participation and involvement in the subject	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23

Bibliography

BASIC BIBLIOGRAPHY LANGUAGE SECTION

Aleza Izquierdo, Milagros, and José Mª Enguita Utrilla (coords.) (2010): *La lengua española en América: normas y usos actuales*, València: Universitat, online: <http://www.uv.es/aleza/esp.am.pdf>

Aleza-Izquierdo, Milagros, and José Mª Enguita Utrilla (2002): *El español de América: aproximación sincrónica*, València: Tirant lo Blanch.

Alvar, Manuel (1996): *Manual de dialectología hispánica: El español de América*, Barcelona: Ariel.

Bosque, Ignacio and Violeta Demonte (1999): *Gramática descriptiva de la lengua española*, Madrid: Espasa Calpe.

Buesa Oliver, Tomás y José Mª Enguita Utrilla, (1992): *Léxico del español de América: su elemento patrimonial e indígena*, Madrid: MAPFRE.

Coseriu, Eugen (1962): "Sistema, norma y habla", en *Teoría del lenguaje y lingüística general*. Madrid: Gredos.

Demonte Barreto, Violeta (2001): «El español estándar (ab)suelto. Algunos ejemplos del léxico y la gramática», *II Congreso Internacional de la Lengua Española*, online: http://congresosdelalengua.es/valladolid/ponencias/unidad_diversidad_del_espanol/1_la_norma_hispanica/demon :

Di Tullio, Ángela (2013): *El español de la Argentina: estudios gramaticales*, Buenos Aires: Eudeba.

Enguita Utrilla, José Mª (2004): *Para la historia de los americanismos léxicos*, Frankfurt am Main: Peter Lang.

Forment Fernández, Ma. del Mar (2001): «Hacer novillos, hacer campana o hacer la vaca: ¿qué fraseología enseñar? » en María Antonia Martín Zorraquino y Cristina Díez Pelegrín (eds.): *¿Qué Español Enseñar? Norma y Variación Lingüísticas en la Enseñanza del Español a Extranjeros. Actas del XI Congreso de la ASELE* (Zaragoza, 2000), Zaragoza: Vicerrectorado de Investigación de la Universidad de Zaragoza y la Consejería de Cultura y Turismo del Gobierno de Aragón, pp. 317-325, en línea: http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/asele/pdf/11/11_0317.pdf.

Haensch, Günther (2001): «Español de América y Español de Europa (1.ª parte)», *Panace @*, 2: 6, pp. 63-72.

Haensch, Günther (2002): «Español de América y Español de Europa (2.ª parte)», *Panace @*, 3: 7, pp. 37-64.

Harris, James W. (1987): «The Accentual Patterns of Verb Paradigm in Spanish », NLLT 5: 61-90. Translation to Spanish included as appendix: Harris, James W. (1987): *La estructura silábica y el acento en español* (Trans.: Olga Fernández Soriano), Madrid: Visor.

Hualde, José Ignacio (2001): *Introducción a la lingüística hispánica*, Cambridge: Cambridge University Press.

Kany, Charles (1962): *Semántica Hispanoamericana*. Madrid.

Martín Zorraquino, Antonia y Cristina Díez Pelegrín (eds.): *¿Qué Español Enseñar? Norma y Variación Lingüísticas en la Enseñanza del Español a Extranjeros. Actas del XI Congreso de la ASELE* (Zaragoza, 2000), Zaragoza: Vicerrectorado de Investigación de la Universidad de Zaragoza y la Consejería de Cultura y Turismo del Gobierno de Aragón, pp. 15-28.

Moreno Cabrera, Juan Carlos (2000): *La dignidad e igualdad de las lenguas*, Madrid: Alianza.

Moreno Fernández, Francisco (1998): *Principios de sociolingüística y sociología del lenguaje*. Barcelona: Ariel.

Moreno Fernández, Francisco (2000): *Qué español enseñar*, Madrid: Arco/Libros.

Moreno Fernández, Francisco (2009): *La lengua española en su geografía*, Madrid: Arco/Libros.

Moreno Fernández, Francisco (ed.) (1993): *La división dialectal del español de América*, Alcalá de Henares: Servicio de Publicaciones.

Palacios, Azucena (coord.) (2008): *El español de América. Contactos lingüísticos en Hispanoamérica*, Barcelona: Ariel.

Pascual, José Antonio / Prieto de los Mozos, Emilio (1998): «Sobre el estándar y la norma». In C. Kent / M. D. de la Calle (eds.): *Visiones salmantinas*. Salamanca: Universidad de Salamanca - Ohio Wesleyan University, pp. 63-95.

Real Academia Española (2005): *Diccionario panhispánico de dudas*, Madrid, Santillana [online: <http://www.rae.es>]

Real Academia Española (2009): *Nueva gramática de la lengua española*, Madrid: Espasa Libros. 3 vols. y 1 DVD.

Rojas Mayer, Elena Malvina (2000): «La variación léxico-semántica del español y la conveniencia de su contextualización en la enseñanza a extranjeros» en María Antonia Martín Zorraquino y Cristina Díez Pelegrín (eds.): *¿Qué Español Enseñar? Norma y Variación Lingüísticas en la Enseñanza del Español a Extranjeros. Actas del XI Congreso de la ASELE* (Zaragoza, 2000), Zaragoza: Vicerrectorado de Investigación de la Universidad de Zaragoza y la Consejería de Cultura y Turismo del Gobierno de Aragón, pp. 15-28.

Rosenblat, Àngel (1973): *El Castellano de España y el Castellano de América. Unidad y diferenciación*. Madrid: Taurus, 2.ª ed.

Wotjak, Gerd y Klaus Zimmermann (1994): *Unidad y variación léxicas del español de América*, Frankfurt am Main, Vervuert / Madrid, Iberoamericana (Biblioteca Ibero-Americana, vol. 50).

Recursos electrónicos:

Asociación de Academias de la Lengua Española, <http://www.asale.org/>

Centro Virtual Cervantes:

-Congresos de la lengua, <http://congresosdelalengua.es>

-Oteador, <http://cvc.cervantes.es/oteador>

-Aula de lengua, <http://cvc.cervantes.es/aula>

BASIC BIBLIOGRAPHY LITERATURE SECTION

AA.VV. 2007. *Teatro Abierto 1981*. Editorial Galerna.

Arias, Lola. 2017. *Campo minado*. Lift - Royal Court Theatre.

- Chesney-Lawrence, Luis. 2008. *Selectura del teatro venezolano (1900-1950): los orígenes de la dramaturgia moderna*. Fondo Editorial Humanidades.
- Dubatti, Jorge. 2007. *Filosofía del teatro I*. Editorial Atuel.
- Dubatti, Jorge. 2014. *Filosofía del teatro II*. Editorial Atuel.
- Dubatti, Jorge. 2017. *Filosofía del teatro III*. Editorial Atuel.
- Farías, Maritza; Artés, Patricia y Saavedra, Lorena. 2021. *Evidencias. Las otras dramaturgias*. Editorial Oxímoron.
- Gambaro, Griselda. 2012. *Decir sí. La malasangre*. Ed. Rita Gnutzmann. Editorial Cátedra.
- Gorostiza, Carlos. 2014. *El puente*. Ed. Javier Huerta Calvo. Editorial Cátedra.
- Muguerzia, , Magaly. 2010. *Teatro latinoamericano del siglo XX. Primera modernidad (1900-1950)*. Santiago de Chile, RIL Editores.
- Pérez, Mariana Eva. 2014. *Instrucciones para un coleccionista de mariposas*. En *Kamchatka. Revista de análisis cultural*, pp. 3-10-
- Piñera, Virgilio. 2014. *Teatro selecto*. Ed. Vicente Cervera Salinas y María Dolores Adsuar. Editorial Verbum.
- Solórzano, Carlos. 1964. *Teatro latinoamericano en el siglo XX*. México, Editorial Pormaca.
- Villegas, Juan. 2005. *Historia multicultural del teatro y las teatralidades en América Latina*. Buenos Aires, Galerna.

In the Virtual Campus, other works, articles and essays of interest to students and for open consultation will be made available

Software

Microsoft Teams.